

Onderzoeksverantwoording

Beste Bestuurder 2023

Sinds 2014 voert Necker in opdracht van Binnenlands Bestuur jaarlijks een onderzoek uit dat leidt tot de verkiezing van de 'Beste Bestuurder' van Nederland. Uniek bij deze verkiezing is dat decentrale bestuurders en volksvertegenwoordigers zélf bepalen wie er het afgelopen jaar uitblonk. Dat levert een shortlist op van dertien nominaties: een bestuurder uit elke provincie plus een bestuurder van de waterschappen. Deze shortlist wordt vervolgens onder het publiek tot stemming gebracht.

Het onderzoek heeft een jaarlijks wisselend thema. Hierin worden vragen gesteld over een uitdaging waar het openbaar bestuur voor staat. Dit thema levert waardevolle inzichten op over de wijze waarop alle decentrale ambtsdragers hun taken vervullen – niet alleen bestuurders. Dit jaar is het thema "Betrokken bewoner, betrokken bestuurder".

Naast de prijs voor de Beste Bestuurder, worden ook de prijzen voor de 'Beste Bestuurder van een kleine gemeente' en de 'Beste Bestuurder onder de 40 jaar' uitgereikt. De winnaars maken we bekend tijdens de bekendmaking van de Beste Bestuurder 2023 op 7 februari 2024. Hoe we komen tot de genomineerden en winnaars, lichten we hieronder toe.

1.1. Onderzoekperiode

De verkiezing van de Beste Bestuurder is gebaseerd op twee onderzoekrondes. Het totale onderzoekstraject loopt van 22 november 2023 tot en met 2 februari 2024.

1.2. Methodiek

Om tot de Beste Bestuurder van 2023 te komen hanteren wij een vaste onderzoeksprocedure. Deze procedure bestaat uit twee rondes met vragenlijsten. De resultaten uit de vragenlijsten vormen de basis voor de nominaties en de definitieve uitslag. Naast de Beste Bestuurder, worden ook de Beste Bestuurder van een kleine gemeente (kleiner dan 35.000 inwoners) en de Beste Bestuurder onder de 40 jaar op basis van deze resultaten geselecteerd. De vragen die betrekking hebben op het jaarthema worden alleen in de eerste ronde gesteld. Deze vragen worden ook voorgelegd aan een representatieve groep Nederlanders zodat kan worden geleerd hoe het decentrale bestuur van Nederland zich verhoudt tot de gemiddelde Nederlander als het gaat om het jaarthema.

Vragenlijst ronde 1

In periode van 22 november tot en met 1 december 2023 worden de decentrale politici, bestuurders, secretarissen en griffiers uitgenodigd om deel te nemen aan het online onderzoek naar de Beste Bestuurder. Dit zijn alle raadsleden, wethouders, burgemeesters, gemeentesecretarissen, griffiers, leden van de Provinciale Staten, leden van Gedeputeerde Staten, commissarissen van de Koning, provinciesecretarissen, provinciegriffiers, leden van het Algemeen Bestuur van Waterschappen, leden van het Dagelijks Bestuur van Waterschappen en secretaris-directeuren. De vragenlijst staat tot en met 10 december open.

De analyse van de antwoorden op deze vragenlijst resulteert in een shortlist voor alle categorieën. Dat betreft een genomineerde per provincie en een voor de waterschappen voor de titel Beste Bestuurder en een landelijke top 3 voor de subcategorieën: Beste Bestuurder van een kleine gemeente en Beste Bestuurder onder de 40 jaar.

Vragenlijst ronde 2

Van 16 januari tot en met 29 januari 2024 worden alle decentrale politici, bestuurders, secretarissen en griffiers uitgenodigd om hun keuze te maken uit de shortlist voor de Beste Bestuurder en de subcategorieën. Daarnaast wordt er een openbare link beschikbaar gesteld waar iedereen mee kan stemmen. Deze link wordt gedeeld via onder andere sociale media, de website en de nieuwsbrieven van Binnenlands Bestuur.

1.3. Opzet vragenlijst eerste ronde

Het eerste deel van de vragenlijst is gericht op bestuurders uit de eigen organisatie. Een raadslid uit de gemeente Zwolle krijgt bijvoorbeeld een aantal specifieke vragen over de burgemeester en wethouders in de gemeente Zwolle. Dit deel van de vragenlijst is als volgt opgebouwd:

- 1) Deelnemers kunnen in een lijst van 12 eigenschappen aangeven over welke 2 eigenschappen iedere bestuurder het meest beschikt;
- 2) Deelnemers wordt gevraagd welke bestuurder uit de eigen organisatie zij zouden willen nomineren voor de verkiezing van Beste Bestuurder 2023. Een bestuurder kan hierbij niet zichzelf nomineren. Deelnemers hebben ook de keuze om geen bestuurder te nomineren;
- 3) Als een deelnemer bij vraag 2 een bestuurder nomineert, wordt de deelnemer verzocht om de nominatie toe te lichten. Deelnemers wordt gevraagd om een voorbeeld te geven van het optreden dat tot de nominatie heeft geleid en hierbij in het bijzonder te letten op de eigenschappen die een bestuurder bezit. Bijvoorbeeld: Waarom verdient wethouder Jansen een nominatie? Kunt u dit toelichten met een voorbeeld? Denk hierbij ook aan de eigenschappen die u vindt dat deze bestuurder bezit.

Het tweede deel van de vragenlijst is gericht op bestuurders in andere decentrale overheden van een bepaalde provincie (gemeenten, waterschappen en de provincie zelf). De geografische afbakening van deze vraag zijn de provinciegrenzen. Voor respondenten van waterschappen betekent dit dat zij alleen op bestuurders van andere waterschappen kunnen stemmen. Dit deel van de vragenlijst is als volgt opgebouwd:

- 1) Deelnemers wordt gevraagd of zij maximaal twee bestuurders uit de eigen provincie willen nomineren als beste bestuurder. Deelnemers hebben ook de keuze om geen bestuurder te nomineren;
- 2) Als een deelnemer één of twee bestuurders nomineert, wordt de deelnemer verzocht om voor iedere bestuurder de nominatie toe te lichten. Deelnemers wordt ten eerste gevraagd om uit een lijst van 12 eigenschappen voor iedere genomineerde bestuurder aan te geven over welke 2 eigenschappen deze bestuurder (met name) beschikt. Daarnaast wordt deelnemers gevraagd om een voorbeeld te geven van het optreden dat tot de nominatie heeft geleid en hierbij in het bijzonder te letten op de eigenschappen die een bestuurder bezit. Bijvoorbeeld: Kunt u uw nominatie toelichten met een voorbeeld van het optreden van Wethouder Jansen? Denk hierbij ook aan de eigenschappen die u vindt dat deze bestuurder bezit.

Het derde en laatste deel van de vragenlijst is gericht op verschillende onderwerpen die betrekking hebben op het functioneren van ambtsdragers. De meeste vragen in dit deel gaan over het jaarthema: *'Betrokken bewoner, betrokken bestuurder'*. Deelnemers wordt gevraagd of ze denken dat inwoners betrokken willen worden, en hoe zij zelf inwoners zouden willen betrekken.

Tot slot wordt deelnemers in dit deel gevraagd wat zij zien als de grootste uitdaging voor het aankomende jaar.

1.4. Opzet vragenlijst tweede ronde

Uit de eerste ronde volgt een shortlist met bestuurders voor de tweede ronde. De uitgangspunten bij de tweede ronde zijn als volgt:

- 1) Iedereen mag deze vragenlijst invullen. Ook aan alle deelnemers aan de eerste onderzoeksrunde wordt via een e-mailuitnodiging gevraagd om hun mening te geven.
- 2) De bestuurders op de shortlist worden in willekeurige volgorde getoond. Deelnemers selecteren hun Beste Bestuurder. Hierbij kunnen ze één voorkeur aangeven. Hetzelfde geldt voor beide subcategorieën (Beste Bestuurder uit een kleine gemeente en Beste Bestuurder onder de 40 jaar).
- 3) Aan de respondenten van de tweede onderzoeksrunde die deelnemen via de openbare link wordt gevraagd om hun e-mailadres op te geven. Met deze emailadressen is verificatie van de invuller mogelijk met het oog op een eerlijke verkiezing. Deze e-mailadressen worden geverifieerd door het sturen van een e-mailbericht met een controle op 'hard bounces'.

Subcategorieën

Naast het stemmen op de Beste Bestuurder 2023, kan gestemd worden op de Beste Bestuurder uit een kleine gemeente (minder dan 35.000 inwoners) en de Beste Bestuurder onder de 40 jaar. Als een bestuurder zowel in de algemene shortlist is opgenomen als voor een van de subcategorieën in aanmerking komt, vervalt de selectie in de subcategorie.

1.5. Analyse

- 1) De data uit ronde 1 worden op twee manieren gewogen. Ten eerste wordt een weging toegepast op het aantal politici en bestuurders dat een stem zou kunnen uitbrengen op een bestuurder. Hoe meer potentiële respondenten in een organisatie, hoe groter de kans dat een bestuurder wordt genomineerd. Deze weging wordt berekend door het aantal politici en bestuurders in een decentrale overheid te delen door het gemiddelde aantal politieke ambtsdragers in Nederlandse gemeenten, waterschappen of provincies. Ten tweede wordt een weging toegepast op het aantal bestuurders in de organisatie. Hoe meer bestuurders er in de gemeente zijn, hoe kleiner de kans is dat iemand genomineerd wordt. Deze weging wordt berekend door het aantal bestuurders in de organisatie te delen door het gemiddelde aantal bestuurders per decentrale overheid.
- 2) Voor iedere provincie en voor alle waterschappen als geheel wordt vastgesteld welke bestuurder de meeste gewogen nominaties heeft ontvangen. Deze 13 bestuurders vormen de shortlist die in ronde 2 in stemming wordt gebracht.
- 3) Een vereiste om op de shortlist te komen is daarnaast dat de bestuurder binnen de eigen organisatie vaker als Beste Bestuurder genomineerd is dan op basis van het aantal bestuurders in zijn of haar organisatie te verwachten is.
- 4) Op de nominaties van bestuurders en politici uit de eigen gemeente, de nominaties van politici of bestuurders uit andere gemeenten of uit de provincie, de score op de eigenschappen van eigen raadsleden en bestuurders en op de score op de competenties voor regiobestuurders kan een weging worden toegepast. Denk aan de functie van de bestuurders, het aantal inwoners in de gemeente en kans dat een bestuurder wordt geselecteerd of op een eigenschap wordt gescoord. Daarbij is rekening gehouden met een aantal criteria (zoals het schaaltype van de vragen).
- 5) Eventuele stemmen die bestuurders of politici bij de categorie 'bestuurders van een andere decentrale overheid in de provincie' toch hebben uitgebracht op een bestuurder uit hun eigen organisatie, worden niet meegenomen in de verdere analyse.

Wij treffen conform de geldende privacywetgeving passende technische en organisatorische maatregelen om uw persoonsgegevens te beschermen en te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking. Wij werken in overeenstemming met dit [privacy statement](#) en de toepasselijke wet- en regelgeving.

Opmerkingen?

Heeft u vragen of (verbeter)suggesties voor het uitvoeren van dit onderzoek? Mail dan naar het onderzoeksteam van de Beste Bestuurder via bestebestuurder@necker.nl.

